

Személyeskedések a nemzetgyűlésen.

Budapest, nov. 16. A nemzetgyűlés mai ülését 11 órakor nyitotta meg *Bottlik* József alelnök. Bejelenti, hogy Windisch-Graetz herceg képviselő megválasztásától harminc nap eltelt és így végleges képviselőnek jelentheti ki. Azután bejelenti, hogy *Rassay* Károly és *Pröhle* Vilmos napirend előtti felszólalásra kértek és kaptak engedélyt. *Nikovényi* Jenő, az igazságügyi bizottság elnöke, a rögtönítélő bíraskodás hatáskörének kiterjesztéséről szóló törvényjavaslatot terjeszti be és kéri ennek letárgyalására a sürgősség kimondását. Azután *Rassay* Károly szólalt föl. A nemzetgyűlésnek a béke ratifikálását tárgyaló ülésén Friedrich megindokolta, hogy miért nem szavazhatja meg a béke ratifikálását. Két szempontot hozott föl. Az egyik szempont, hogy az elszakított területek magyarjai nincsenek képviselve a Házban. Ezt a nemzetgyűlés el is fogadta, amikor *Huászár* Károly deklarációját elfogadta. Másik szempontjában jogi érveket hozott föl és szerinte nincs jogalapja a béke ratifikálásának, mert nincs király és szünetel a főrendiház. Ezen az alapon a nemzetgyűlésnek nincs törvényalkotó joga sem. Kéri a nemzetgyűlést, hogy mivel ilyen kijelentéseknek itt helye nincs, utasssa vissza a Ház Friedrich kijelentéseit.

Bottlik alelnök: Mivel a nemzetgyűlés ezen ülésén *Rakovszky* István elnököt, nem érzi magát jogosultnak arra, hogy ebben a kérdésben döntsön.

Ezután *Pröhle* Vilmos szólalt föl és *Ruppert* Rezső képviselőnek a *Világ*-ban és a *Pesti Napló*-ban megjelent cikkeit olvasta föl.

Ismét személyes ügyek.

Pröhle Vilmos: *Ruppert* Rezső jónak látta a vasárnapi ujságokban a következő nyilatkozatot tenni: (Fölkiáltások a baloldalon: A *Világ*! A *Világ*!)

Tassler Béla: A keresztény irányzatot képviseli a *Világ*-ban.

Pröhle beszédét a személyeskedések áradata követte, ami állandó napirendje mostanában a nemzetgyűlésnek. Végül elhatározták, hogy szerdán ismét tárgyalni fogják a — napirendet.

Mit keres Wrangel — Konstantinápolyban?

Páris, nov. 16. (MTI.) Vasárnapról keltezett konstantinápolyi jelentés szerint *Wrangel* tábornok állítólag Konstantinápolyba érkezett. Az *Echo de Paris* szerint bizonyos, hogy *Wrangel* már elhagyta Krimját.

Páris, nov. 16. (MTI.) *Wrangel* tábornok a Havas ügynökség jelentése szerint egy cirkálóra szállt.

A bolsevikiek előnyomulása.

Páris, nov. 16. (Havas.) Konstantinápolyi jelentés szerint a bolsevikiek tegnap elfoglalták Szebasztopot.

A felsőtanyai direktórium pöre.

Czibula Antal dr. és Udvardi János vallomása. — A főtárgyalás második napja.

A felsőtanyai direktórium pörének tárgyalását kedden folytatták. A tárgyalást a kitűzött időben nem kezdhették meg, mert a kályhából kitódult a füst és e miatt a termet előbb ki kellett szellőztetni. Végre megállapították, hogy — tiszta a levegő és az elnök kihirdette, hogy a bíróság elutasította a védőknek azt az előterjesztését, hogy az enyhébb büncselekménnyel vádolt terheltek szabadlábon védekezhessenek. A bíróság azzal okolta meg ezt a határozatát, hogy a vádlottak letartóztatás kizáróan az ügyesség jogkörébe tartozik és így az ügyész teljesen a saját belátása szerint rendelheti el a vádlottak letartóztatását vagy azt, hogy szabadlábon védekezhessenek. Nem volt hatása a védők ama tiltakozásának sem, hogy a vádlottakat ne bilincsekbe verve vezessék a tárgyalásra, tehát ma épp úgy meg voltak bilincselve, mint tegnap.

Az elnök bejelentése után az ügyész folytatta és befejezte a vádirat fölolvását, majd az elnök kérdést intézett a védelem képviselőihez, hogy nem tesznek-e kifogást az ellen, hogy az ügyész a vádirat fölolvása közben újabb vádpontokat szurt közbe. A védőknek nem volt ez ellen kifogásuk.

Ezután megkezdtek a vádlottak kihallgatását.

Czibula vallomása.

Elsőnek hallgatta ki a bíróság *Czibula* Antal dr.-t. Az elnök kérdéseire elmondja, hogy nem érzi magát bűnösnek.

Czibula dr.: Engedelmet kérek a bíróságtól arra, hogy kissé részletesebben térjek ki az előzményekre, mert úgy gondolom, hogy az ügy kellő megvilágítása érdekében szükséges az előzmények körvonalozása. A forradalmi mozgalmak engem mint katonát értek. 1918. november 3-án érkeztem zászlóaljjal együtt Szegedre. Itt a zászlóalj tisztikarának bizalmából a katonatanácsba kerültem, de mint ennek a tanácsnak tagja, nem fejtettem ki semmiféle működést, ugyanis csak egyetlen ülésen vettem részt és azután leszereltem. Egész életemben szociáldemokrata voltam, vagyok és az is leszek, amíg élek. Szociálista vagyok becsületes meggyőződésű és tudományos tanulmányaim alapján. Politikai mozgalmakban soha sem vettem részt. Régebben a szociáldemokrata párt elnöke voltam. Az októberi forradalom után a párt ügyésze lettem. Mint ügyészt, több ízben kiküldött a párt bizonyos ügyek megvizsgálására; a többiek között egy ízben azért, mert tudomásunkra jutott, hogy a rendőrök egyes vádlottakat kivallatással vallattak. Más alkalommal pedig a vakok intézetében történt visszaéléseket vizsgáltam meg. A kommunista-agitációt, mint

meggyőződésű szociáldemokrata, rossz szemmel néztem. Azelőtt fogalmam sem volt nekem arról, hogy mit jelent a proletárdiktatura, ezt a szót különben maga Marx sem ismeri, az a Marx, akit mint mesterüket és prófétájukat emlegettek a kommunisták. Azonban a szociáldemokrata párt ebben az időben — sajnos — meggyöngyült, még pedig azért, mert mindenki ide akart bejutni, idegravitált úgy, hogy az oda nem való konjunktúra-lovagok mondhatni egészen elpolgárisították ezt a munkáspártot. A párt akkor szállott először a cselekvés terére, amikor a munkástanácsban a polgármesteri állást följárnlotta. Én vissza akartam utasítani ezt az ajánlatot, de a párt régi tagjai erősen kapacitáltak rá, úgy, hogy végre csak el kellett fogadnom. Ha ezt akkor nem teszem, akkor most nem ülök a vádlottak padján. Nem sokkal később megválasztottak direktóriumi tagnak. *Udvardi* János a maga szélsőséges párthíveivel megjelent a munkástanács egyik gyűlésén és ott megkérdezte *Somogyi* Szilvesztert és *Dettré* Jánost, hogy vállalkák-e továbbra is a város ügyeinek vezetését. Vállalták. Örültem, hogy így megszabadultam felelősségteljes állásomtól.

Március 23-án értesített *Wallisch* arról, hogy a direktóriumba választottak. Első hivatalos ténykedésem az volt, hogy többmagammal a francia parancsnoksághoz mentem. A franciák ugyanis a *Neuberger*-féle puccskísérlet miatt kihírdették az ostromállapotot. Minden utcáson, minden középület előtt gépfegyverek voltak fölállítva. *Somogyi*val, *Dettré*vel, *Szalay*val és *Tabódy*val együtt mentem tehát a városkormányzóhoz és sikerült is az ostromállapot megszüntetését kivívnom nála. Barátságos hangulatban tárgyaltunk. Érdeklődött a szegedi haderő nagyságáról. Én azt mondtam neki, hogy 2500 emberünk van. Megegyeztünk, hogy ez meg is maradhat. Közben azután megjött az értesítés az ántántól, hogy a diktatúrát nem ismerik el. Kénytelenek voltunk kivonulni a városból. Félegyházára mentünk és itten mérsékletes fölfogásom miatt a szélsőségek felé hajló kommunisták akciót indítottak ellenem, neveket nem említek, mert nem aka ok senkinek kellemetlenséget okozni. Az igazat megvallva, szerettem volna, ha elcsapnak, de *Wallisch* mellett foglalt állást és így meghagytak állásomban. A félegyházai viselkedésem — a több mint fél évvel ezelőtti lefolytatott tárgyalás eredménye is bizonyítja — mérsékelt volt. Három ember életét mentettem meg és többeknek közbejárásommal enyhítettem büntetését. Április 16-án Felsőtanyára mentünk a kormány parancsára és be kellett volna vonulnunk Szegedre, ami

a francia megszállás miatt nem történhetett meg.

Elnök: Mi volt a teendője Felsőtanyán?

Czibula dr.: A közigazgatást szerveztem meg. A vádirat úgy tünteti föl a dolgot, mintha itt egy rablóbanda garázdálkodott volna. Ez nem így van. Szegedtől el voltunk zárva, kénytelenek voltunk egy Szegedtől független közigazgatási kerületet létesíteni, mert a tanyai lakosság nem kapott a városból semmit, amivel szükségletét fűdözhetne volna. Az éhező anyák, karjukon gyermekekkel, sirva rimádkodtak valami segítségért. Az ellátatlanokról gondoskodni kellett annál is inkább, mert Budapestről sem kaptunk semmi segítséget; hiszen abban az időben a kormány egyik legveszedelmesebb problémája volt a főváros ellátása. A kényszerűség követelménye volt a lakatlan villák fölnyitása. Az ellátatlanokon kívül még az élelmszerrel ellátottak más szükségleteiről is kellett gondoskodni; ezeket is el kellett látni bizonyos ipari cikkekkel. A rokkantak ügyét is én intéztem. Megjegyzem, hogy ebben az időben a rokkantak sokkal jobban voltak ellátva, mint akár azelőtt, akár jelenleg. A direktórium hétmillió koronát kezelt és senki sem meri azt mondani, hogy ebből a pénzből akár egy fillér is cigányutrá ment volna. Soha sem gondoltam azt, hogy a diktatura örökké fog tartani, de arra sem gondoltam, hogy működésem miatt a büntető törvénykönyvvel kerülök összeütközésbe.

Nem bitortoltam én soha sem hatósági jogkört, mert engem a nép választott meg ötezer szótöbbséggel. Mikor az összeomlás után letartóztatott és Szatymazra vittek, *Farkas* Pál közrendőr ezekkel a szavakkal adott át a tiszteknek:

— Itt van *Czibula* elvtárs, akit az egész tanyavilág népe szeretett és nagyra becsült.

A nép szeretete kísért el engem ngyszólván az akasztófaig, mert amikor Szatymazon mint hatodikat engem szőlítottak, az a főhadnagy, aki vezetett az akasztófához, megkérdezte a nevemet és mikor megmondtam, hogy *Czibula* vagyok, visszahoztak. Így kerültem el a fölakasztást.

Ezután az elnök kérdéseire *Czibula* dr. leírja a közigazgatás szervezését Felsőtanyán, a diktatura idejében. Majd az első vádpont anyagára térnek át, amely *Czibula* dr.-t és *Udvardi* avval vádolja, hogy írásbeli meghatalmazást adtak *Beloczerhovszkynak*, hogy a város pénztárából húszezer koronát vegyen föl.

Czibula dr.: Ez való. Ezt az összeget kiutaltam, de jogom volt hozzá, mert ez a pénz a szociáldemokrata párt pénze volt. Ugyanis a Nemzeti Tanács céljaira Szeged vagyonos polgárai körülbelül kétszázezer koronát gyűjtöttek össze. Mikor a Nemzeti Tanács fölloszlott, megmaradt vagyonát, száztizenhét ezer koronát a szociáldemokrata pártnak adta. Ezt a pénzt a városi pénztárban kezelték. A direktórium

megalakulásakor az alkalmazottak fizetésére kellett pénz. *Közpénzhez nem akartam nyulni.* Eszembe jutott, hogy a pártnak van pénze, tehát ebből utaltam ki. Nekem nem volt akkor arra szükségem, hogy fenyegetőzzek, hiszen az állampénztár az én utasításomra minden fenyegetés nélkül milliókat utalt ki a tisztek és tisztviselők április elseji fizetésének fedezésére. És különben is annak a kormánynak, mely akkor alakult meg, mindenki engedelmeskedett, sőt a szegedi állami hivatalok vezetői megjelentek és biztosították a direktoriumot elismerésükről és támogatásukról.

Elnök: Ki volt az a *Beloczerkovsky*?

Czibula dr.: Ő politikai menekült volt. 1900-ban jött Szegedre és azóta mint fényképész élt itt. Őt biztam meg a huszezer korona fölvételével.

Elnök: Szóval, ebben a vádban büntetlennek érzi magát?

Czibula dr.: Igen.

A többi vádpontra vonatkozóan Czibula szintén megteszi észrevételeit.

Reiniger védő: Igaz-e az, hogy a távollévő gazdák földjét műveltette a direktorium?

Czibula dr.: Igaz. A dir którum költségén műveltettük, mert nagy gondot fordítottunk a föld megmunkálására és a termés fokozására.

Udvardi kihallgatása.

Czibula dr. után *Udvardi Jánost* hallgatták ki. Elmondja, hogy nem érzi magát bűnösnek. 1918 január 1-én lépett a Ganz-gyár munkáival együtt be a kommunista pártba meggyőződésből. Január 27-én Szegedre küldték az itteni kommunista párt megszervezésére. Itt előadásokat tartott és a párt pénzügyeit és adminisztratív teendőit intézte. Március 12-én, a szociáldemokrata pártnak a kommunisták elleni akciója után, Budapestre ment. Itt érte a diktatura kikiáltása. Írásbeli parancsra jött Szegedre, a diktatura megszervezése céljából. Együtt találta már a szocialista párt és a leszerelt katonák vezetését a közgyűlési teremben, ahol *Neuberger* is jelen volt. A diktaturát már akkor megcsinálták. Azután elmondja még azokat a részleteket, melyek a francia parancsnoksággal való tárgyalásokra vonatkoznak, majd így folytatja:

— Mikor Szegedre jöttem, akkor fogalmam sem volt a közigazgatásról. De *Wallisch* ajánlotta nekem és én elfogadtam a direktoriumba való kinevezésemet. Arról nem volt szó, hogy fenyegetőzzünk, hiszen erre nem volt szükség, mert — jellemzőképpen elmondom — amikor hívásunkra megjelentek az állami hivatalok vezetői, kivétel nélkül mindegyik a legalázatosabb hajongások közben jött be a terem ajtaján, úgy hogy én figyelmeztettem őket, hogy nem kell egyik embernek a másik ember előtt hajlongani és szolgálilag viselkedni, mert ez csorbát üt az emberi méltóságon. Tehát fölösleges lett volna a golyóval való fenyegetőzés. Az egész ügyet és nyomorúságot az ántánt gyalázatos politikája okozta, mert levágta az ország életszerveit és azután azt kívánta, hogy fejtsen ki életműködést. Abban az időben egyetlen párt sem volt, mely az ország életfeltételeit biztosítani tudta volna. A profetárdiktatura mint újdonság és mint még ki nem próbált

erő úgy látszott mindenki előtt, hogy képes lesz a lehetetlen helyzetben segíteni.

Ezután *Czibula dr.* vallomásaival egyértelműen adja elő az ellenük fölhozott vádakra vonatkozó észrevételeit.

A további kihallgatások.

Utána *Bartha Lászlót*, majd öt pernyi szünet után *Gila Istvánt* hallgatták ki.

Ezután a második vádpontra nézve hallgatják ki *Czibulát*.

— Megértettem a vádat, — mondja *Czibula* — és nem érzem magamat bűnösnek. Az a tény, hogy a szatymazi nyaralókat fölnyitottuk, való. A cél az volt, hogy az ottlevő élelmiszer leltározassék, mert a szegedi közellátásból kirekesztett ellátatlanok a hiányok miatt már szinte lázongtak. Ezeket el kellett látni. Ha megtörtént, hogy egyéb dolgokat is elvittek, az rendelkezésünk ellenére történt és a kihágások megtorlása céljából meg is indítottuk a vizsgálatot.

A tárgyalás folytatását ezután az elnök szerdára halasztotta.

SAKMOZGALOM.

Munkásotthon építési alap: 7912.20 K

SZEMLE.

A munkásmozgalom krónikája.

Pesti levél

a németországi munkásmozgalomról.

Budapest, nov. 12.

I.

(A *Munka tudósítójától*.) A németországi munkásmozgalomban élénk figyelemmel kísérik más államoknak mindazon intézkedéseit, amelyekkel a munkások szociális védelmére törekcsenek. De figyelemmel kíséri azt maga az állam és annak különböző hatóságai is azért, hogy módjuk legyen mindazt megvalósítani, aminek a megvalósítása fontos közgazdasági szempontból érdeke minden államnak. Németország e tekintetben különben is minden állam előtt áll, mert ott tisztában vannak azzal, hogy minden ország közgazdasága olyan értékű, amilyen értéket a közgazdaság legfőbb tényezője, a munka jelent. Ha a munka elerőtlenedett, gyöngé, úgy gyöngé és elerőtlenedett, termelése képtelen a közgazdaság is. Ezért van az, hogy Németországban maga az állam nagy súlyt helyez a munkásvédelmi intézkedések kifejlesztésére és minden igyekezete, hogy a német munkást alkalmassá tegye arra, hogy munkaerejének egészét a közgazdasági élet fejlesztésére fordíthassa.

A német munkásság tudja ezt, de érzi ennek jótékony hatását az állam, a közgazdasági élet is, mert hiszen minden, a német állam, a német közgazdaság ellen intézett támadás kivédésénél ott látjuk a német munkásságot is azok között, akik a védelemben részt vesznek.

A német közgazdasági életnek az ántánt által történt megnyomorításánál a német szakszervezetek emelték föl első sorban tiltakozó szavukat, amint hogy a német szakszervezetek küzdenek leginkább a megszállók ellen, de a német szénbányamunkások azok, akik a megszállott területekről tömegesen költöznek át az anyaországba. Miért? Egyszerűen azért, mert a megszálló államok

nem nyújtanak és nem nyújthatnak nekik olyan szociális védelmet, olyan egyesülési és gyülekezési szabadságot, mint az anyaország, amely értékelni tudja a szakszervezetekben tömörült munkának az érdemét és a munkást, a gyengét, védi az erősebb, a hatalmasabb tőkével szemben.

A német szénbánya-munkásoknak az anyaországba való visszaköltözése azt eredményezi, hogy míg más államok széntermelése állandóan csökkenőfélben van, addig Németország széntermelése az 1920. esztendőben állandóan emelkedik. De a német szakszervezetek maguk is arra törekednek, hogy minden tekintetben lehetővé tegyék az ország területi épségének a biztosítását már abból a szempontból is, mert minden darab német területnek az elvesztése német munkástömegeknek a szolgásgba való döntését eredményezi. Viszont minden német területnek a visszanyerése azt eredményezi, hogy a visszaszerzett területen újból életbe lépnek azok a szabadságjogok, amelyeket az egész német területen élveznek a német munkások.

A szakszervezeteknek ilyen közbelépései nem kis eredményűek, mert hiszen azok ma hatalmat jelentenek, hiszen a szakszervezeti szövetségbe több mint 8 millió szakszervezetileg szervezkedett munkás tartozik és fölszólamlásaik a népszövetségénél is meghallgatásra találhatnak. A német terület rablása ellen most különben a német szakszervezeti szövetség fölkerésére a Szakszervezetek Nemzetközi Szövetsége is fölszólt és fölhitva a Legfelsőbb Tanács figyelmét azokra az igazságtalanságokra, amelyek a lengyel népszavazási területen lefolytak és azokat a területeket is a lengyeleknek ígérték oda, amely területen a lakosság 92 százaléka a német nemzetiséghez tartozik és a szavazás eredményeként az is akar maradni. Tiltakozik az Amsterdamban székelő nemzetközi szövetség ennek a területnek az elvételeért már azért is, mert az ott élő munkásság a terület elvételével olyan rossz helyzetbe kerül, amely eddigi életmódjával össze sem hasonlítható, mert a munkások semmiféle szociális védelemben nem részesülnek, mert ott se egyesületi, se gyülekezési, se sajtószabadságuk nincsen, de annak a veszélynek vannak kitéve, hogy a német szakszervezeti szervezkedés révén elért béreredményektől is megfosztják őket. Azt mondja a Legfelsőbb Tanácshoz intézett átirat: A terület-elajándékozás révén Lengyelországhoz kényszerített német munkások szakszervezeteik révén maguknak és családjuknak betegség, öregség és munkanélküliség esetére befizetések által bizonyos jogokat szereztek, segélyezésre való jogokat. Ettől lesznek, mert az ottani hatóságok lehetetlenné teszik, hogy az ottani német szakszervezetek a tagokkal szemben főnmálló ebbeli kötelezettségeiket teljesíthessék. De lehetetlenné teszik azt is, hogy az ottani szervezetek az anyaországban levő egyesületekkel érintkezzenek és ezek segíthessék a német

szervezeteket abban a földadatukban, hogy az immáron lengyel területen élő német munkásokkal szemben kötelességüket teljesíthessék. Így a nemzetközi szövetség, amelynek a fölszólalása bizonyára hoz eredményeket és segíti a szakszervezeteket abban a törekvésükben, hogy az igazságtalan területfosztások következtében beállott helyzetben változások következzenek.

Hogy a német szakszervezetek mindent megtesznek arra, hogy az ántántbáke következtében beállott igazságtalan helyzet orvosoltassék, az előttünk nem csodálatos. Lehet, eljön még az idő, amikor nekünk is módunk lesz arra, hogy a kiátkozott és hazátlannak nevezett amsterdami szövetség közbelépését igénybe vehessük az ország közgazdaságának, a munkásság és az összalakosság helyzetének a javítása tekintetében, egyelőre azonban olyan a helyzet, hogy nincsen mód a kiátkozás veszélye nélkül velük érintkezni, de meg különben is, mondhatjuk-e mi mindazt, amit a német munkások e tekintetben mondhatnak? Hiszen Németország nemcsak a munkában levők munkaerejének a védelmére fordít nagy gondot, de azokra is, akik önhibájukon kívül munka nélkül vannak. Így 1918 december végétől ez évi március végéig, amint azt a németbirodalmi népjóléti hivatal kimutatta, 1034 millió 544.311 márkát fizetett ki állami munkanélküli segély címen. Ez összegben kívül azonban óriási összegekkel támogatta a községeket is, hogy a munkanélküliekkel szemben főnmálló segélyezési kötelezettségeiket teljesíthessék. A munkanélküliek pénzbeli segítésén kívül azonban nagy súlyt helyez arra, hogy a munkások munkához jussanak. Ezért nagyszabású szükségmunkát rendeltek el. Az említett idő alatt 935.148.400 márkát fizettek ki szükségmunkára. Innen van azután az, hogy a munkanélküliek száma folyton csökken és hogy a munkanélküliek, illetve a munkások munkaerejük teljes egészében lévén, teljes munkaerejüket a közgazdaság, az ország szolgálatába bocsáthatják. Ugyanezt cselekednék nálunk is a munkások, de hol van azoknak a munkaereje. Leromlott munkaerő

KORZÓ - MOZI

Telefon: Igazgatóság Pénztár 4-55. 11-85.

Szerdán és oszűrtűkűn.

REPRIZ! Két nagy sláger! REPRIZ!
HENNY PORTEN vigjáték!

A csókvásár.

Vigjáték 4 felvonásban.

A főszerepben: HENNY PORTEN.

A gólyaszövetség.

Vigjáték 4 felvonásban.

A főszerepben: LOTTE NEUMANN és
VIKTOR JANSON.

Előadások fél 5, fél 7 és fél 9 órakor.

Legjobb sveici óra, ékszer, gramfonlemez, öngyújtó, zseblámpa, legolcsóbb árakban. Óra- és ékszerjavítás jótállás mellett. Tört aranyat, régi arany- és ezüst pénzeket legmagasabb áron veszek.

Tóth József órásmester, Kölcsey-utca 7. sz. Prófétával szemben. Kézműves Bank-épület.

birtokosa csak leromlott munkaerőt tudna a köz szolgálatába bocsátani. Ha azt akarjuk, hogy a magyar munkásnak is módjában legyen teljes munkaerejét a köz szolgálatába bocsátani, gondoskodni kellene arról, hogy a magyar munkás munkaerejét teljes egészében megőrizhesse a közgazdaság javára. (Folytatjuk.)

Olvasás közben lépten-nyomon idegen szavakba botlunk. Szükséges, hogy ezek helyes értelmét megismerjük. Vegyük meg tehát Horovitz Jenő: „Idegen szavak magyarázata” című művét. Ára 16.— korona. Kapható a Munkásotthon könyvtárársánál.

Öntudatos, szervezett munkásnak mindennapi olvasmánya Jászai Samu: „A szakmozgalom utmutatója” című műve. Mindenről, ami a munkásság nehéz gazdasági küzdelmére vonatkozik, nélkülözhetetlen oktatást, fölvilágosítást, tanácsot és utmutatást találunk ebben a könyvben. Ára 5.— korona. Kapható a Munkásotthon könyvtárársánál.

Mindenki, aki meg akarja tudni, milyen mélyre sülyedt a háború alatt és után a munkásság életszínvonala és mennyire igazságtalan az a szándék, amely a munkabérek letörésével akarja a gazdasági viszonyokat megjavítani, az vegye meg *Az árak alakulása a háború alatt* című statisztikai adatgyűjteményt. Ára 20 korona, szakszervezeti tagoknak 12 korona. Kapható a Munkásotthon könyvtárársánál.

A szakszervezeti bizottság vezetősége a Munkáskönyvtár mostani kartoték-rendszere mellett, az elvtársak kényelmére, *könyvtárjegyzék* (katalogus) kiadását határozta el. Tekintve azonban a mai rendkívüli magas papírárat, a könyvjegyzék csakis abban az esetben adható ki, ha arra kellő számú előjegyzés történik, hogy ez által a nyomda- és papírköltség már előre biztosítva legyen. Előjegyzéseket elfogad a Munkáskönyvtár könyvtárosa és a titkári iroda. Az előjegyzés kötelező. A könyvjegyzék ára előreláthatólag 10 korona lesz.

Magyar-román gazdasági forgalom.

Budapest, nov. 15. A Magyar-ország írja: A román diplomáciai és gazdasági fől számoló bizottság delegátusai napok óta tárgyalnak a magyar kormány kiküldötteivel a magyar-román k-ereskedelmi összeköttetésnek újból való megszervezése végett.

BELVÁROSI-MOZI
PÉNZTÁRI TELEFON 5—82.

CSAK MA KEDDEN!

LARS HANSEN

a főszerepben.

LINNAUKOWSKY
elbeszélése után.

A szerelem virágai.

Társadalmi dráma 6 felvonásban.

Előadások köznapokon 5, 7 és 9 órakor, ünnepnap 3, 5, 7 és 9 órakor.

Minden előadáson KATONAZENE.

A polgármester fölhatalmazást kapott a kormánytól a szénrekvirálásra.

A miniszterelnök távirata a főispánhoz. — Utban van a szén. A világítás korlátozása.

Kedden távirat érkezett Teleki Pál miniszterelnöktől Aigner Károly dr. főispánhoz. A táviratban a miniszterelnök közli, hogy közbenjárására a kereskedelemügyi miniszter fölhatalmazta a polgármestert a szénrekvirálásra és bejelenti, hogy noha Budapesten is szénválság van, a Szegednek kintalt szénmennyiség utban van.

A miniszterelnök táviratából tehát megállapítható, hogy a főispán közbelépésének volt hatása. De nem táplálhatunk túlzott reményeket ezek után sem. A rekvirálás ugyanis azt jelenti, hogy a szénkereskedőktől — amint a fával történik — az érkező szészállítmányok ötven százalékát a köz-

fogyasztásra elrekvirálják. De tud-e a hatóság gondoskodni — mert ez a fontos — arról, hogy ily módon a szénkereskedők szemet rendeljenek és kaphassanak? Nyilvánvaló ugyanis, hogy maga a rekvirálási lehetőség még nem jelent szemet. Mindenesetre célszerű lenne azonban a készletek fölkuatása, de teljes pártatlansággal és minden irányban kiterjesztően. Ettől az eljárástól számbavehető eredményt váránk.

E mellett az okszerű gazdálkodás és megokolt korlátozások is jogosultak. Botlka Sándor dr. főkapitánynak erre vonatkozó rendeletét tehát szigorúan végre kell hajtani.

HIREK.

— Az internálások revíziója. Budapestről jelentik, hogy a belügyi kormány a zalaegerszegi internált-táborba új bizottságot küld ki. A bizottság még e héten kiutazik a zalaegerszegi táborba és minden egyes internált ügyét, aki ott legalább három hónapot eltöltött, ott a helyszínen fölülvizsgálja. A bizottság főlegbezzhetetlenül határoz a revízió alkalmával az internálás főtartása vagy mellőzése felől. Az internált-tábor teljes fölülvizsgálata 2—3 hét alatt megy végbe.

— Szabadon engedték az Ébredőket. Budapestről jelentik: Ma délelőtt Kiss István táblabíró elnöklésével a vádtanács olyan értelemben döntött, hogy a viz gálóbíró szabadlábra helyező végzését helyben hagyta és az EME öt letartóztatott tagját szabadon bocsátotta.

— A népbiztosok pöre. A népbiztosok bünpörében ma Bokányi Dezső folytatta tegnap félbeszakított védőbeszédét.

— Tárgyalás a szegedi haditörvényszéken. Kedden tárgyalta a haditörvényszék Köhegyi Andor dr. tárgyalásvezető őrnagy elnökletével Szivovics István volt 46-os főhadnagy ügyét, akit lázítással és személyes szabadság megsértésével vádolnak. Ma a tanukat hallgatták ki. A tárgyalást csütörtökön folytatják.

— Szerencsétlenség. Csamangó Mihály 36 éves szegedi lakos szerdán délelőtt vadászfegyverét tisztította. A vadászfegyverben gondatlanságból bentfelejtett töltény tisztoztatás közben elsült és Csamangónak balkezét teljesen szétroncsolta. A súlyosan megsérült embert a mentők beszállították a közkórházba.

A Belvárosi-mozi legújabb slágere 17-én és 18-án, szerdán és csütörtökön: A SIVATAG URA, dráma öt fölvonásban.

Női és férfialap gyártó!

Lézinger Ödön Szeged, Kárász utca 8. (Udvar.)

Vállal minden e szakmába vágó munkákat a legutolsó dívat szerint jutányos áron.

KULTURA.

SZINHÁZ.

A Szegedi Munkásszínpad működő, amint azt már jeleztük, ismét megkezdik működésüket. Megnyitó előadásul e hó 21-én, vasárnap este fél 9 órakor Herczeg Ferenc négy-fölvonásos színműve, *A kívándorló* kerül színre az Apolló-mozi helyiségében (Gizella-tér). A főbb szerepeket Stern Dóri, Jenei József, Kocsis Ferenc, Gyarmaty Ferenc, Berényi Nándor, Szenes Iván és Csányi Maca adják. Jegyek elővételben a Munkásotthon gondnokánál, Maros-u. 4. sz. alatt, továbbá a Munkásszínpad tagjainál válthatók, este pedig az Apolló-mozi pénztáránál. Helyárak: Zsölye 12 korona, I. hely 10, II. hely 8, állóhely 4 korona.

A Munkásszínpad működő föl-hívják a tagokat, hogy csütörtökön este 6 órakor jelenjenek meg szereposztásra az Apolló-moziban.

MOZI.

Henny Porten a Korzó-moziban. Két nagy slágert tűzött szírdára és csütörtökre a Korzó-mozi. Egy Henny Porten-vígjátékot, melynek címe a *Csókivásár és Gólyaszöveget* című négyfölvonásos vidám történetet, melyben Lotte Neumann kreálja a főszerepet. Mindkét darab az idény legjobb vigjátékai közé tartozik, melyben oroszánrésze van a két főszereplőnek: Henny Portennek és Lotte Neumannnak.

A Belvárosi-mozi legújabb slágere 17-én és 18-án, szerdán és csütörtökön: A SIVATAG URA, dráma öt fölvonásban.

Milliók a börzndben harmadik befejező része lesz műsoron szerdán és csütörtökön az Urániában. Ezen pompás fölvetellő, érdekes amerikai film teljesen megnyerte a közönség tetszését.

A Belvárosi-mozi legújabb slágere 17-én és 18-án, szerdán és csütörtökön: A SIVATAG URA, dráma öt fölvonásban.

50 órai világítás 10 K.

szab. sárgaréz BENZINGYERTYA kizárólag DERY EDE gép-áruháza, Kiss-u. Keleti-palota.

MADAME TALLIEN

OLCSÓ HUSNEMÜ

disznó fej-láb

naponta kapható:

A FELSŐTISZAPARTI SZALÁMIGYÁRBAN.

ZSAK, ZSINEG, PONYVA, KÖTÉL, valamint minden e szakmába vágó cikk legolcsóbban beszerezhető ROBITSEK SÁNDOR cégnél (Párika-piac) Valéria-tér 10. Telef. 10-71.

BUCHWALD TIVADAR

Kálvin-tér 2. sz. a. Református-palota.

Zsineg, új és használt zsákot, ponyva és gazdasági kötélárut a legolcsóbban gyári áron ajánl. — TELEFON 205. —

UJ BÖRKERESKEDÉS! Az összes bőr eldológozó iparosság tudomására hozzuk, hogy üzletünket Mikezath K. u. 12. Borkóházban megnyitottuk.

Tisztelettel FLEISCHER és ENGELSMANN.

ADJAE L

bármilyen használhatatlan ébresztő, fali vagy zsebóra-SZERKEZETÉT, melyeket alkatrész hiányában magas áron MEGVESZEM.

Györi Béla

műrás, Klauzál-tér 2. szám.

Tört ARANYAT, EZÜSTÖT legmagasabb áron vásárol.

VASÁRUKAT

VARGÁNÁL

VÁSÁROLUNK.

Híd-utca.

MEGNYILT!

LEDNITZKY JÓZSEFNÉ és Tsa vászon, chiffon, kanavász, női, férfi- és gyermekkelengye áruháza: Szeged, Kárász-utca 6. sz. a.

Özv. SELENFREUNDNÉ

kézimunka és előnyomda üzlete KELENGYÉK himzését jutányosan vállalja. Tisza L.-körut 48.

Karbid, karbidlámpák, békebelli belső gummi, hegyi külső gummi, finom ragasztó, elsőrendű szelepgummi, aranyelem friss töltésben kapható.

Szántó Sándor gépraktárban Kiss D.-palota, — Kiss-utca.

NYILTTÉR. *

Fővilágosítás a fölemelt légszusz- és villanyegységárok ügyében.

Mintán a közönség körében — támogatva a hírlapok és egyesek felelőtlen nyilatkozatai által — a légszusz- és villanyárok megállapítására szervezett országos döntő bizottságról és annak ítéleteiről teljesen téves és nyugtalanító hírek terjedtek el, szükségesnek tartjuk a következő fővilágosítással fogyasztóinkat megnyugtani:

1. A döntő bizottságot a miniszteri tanácsnak a háború eseteire szóló kivételes intézkedésekről alkotott törvény alapján 6895—1919. M. E. számú rendelete, továbbá a magy. kir. minisztériumnak az alkotmányosság helyreállításáról és a főhatalom gyakorlásának ideiglenes rendezéséről szóló 1920. évi I. t. c. 10. §-ában foglalt főhatalmazás alapján kibocsátott 4540—1920. M. E. számú rendelete szervezte és ruházta föl az egységár jogörvényes megállapítása tekintetében minden bírói eljárást kizáró döntési joggal, tehát ezen rendelet elleni engedetlenségre való minden főhívás a büntető törvénykönyv 172. §-ába ütköző izgatás vétségét képezi.

2. A döntő bizottságnak joga volt az egységármegállapítás kérdésében szükséges minden adatot közvetlenül eredetiben megtekinteni, kísérleteket és önálló kutatásokat is végezni, amit a bizottság meg is tett.

A döntő bizottság tagjai az ország legkiválóbb szakértői sorából választottak, szakértelmük és elfogulatlanságuk minden kétségen fölül áll. Az egységár fölemelésének időpontját illetőleg döntő hatáskörrel bírt. A rendes bíróság ítéletét annál is inkább pótolhatta, mert hiszen a bíróság is csak szakértők meghallgatása alapján dönthetett volna és ahhoz kötve lett volna, tehát ezen rendeletek csak az eljárást egyszerűsítették és rövidítették volna meg és arra szolgáltak, hogy a formások miatt hosszadalmas pör elkerültesse.

3. Ami az elmúlt időkre visszamenőleg fizetendő egységárat illeti, e részben sem lehet méltánytalanságról beszélni, mert hiszen mi bejelentettük annak idején az egységárfölemeléseket, amelyeken alul légszusz- és villanyt szolgáltatni nem tudtunk és biztosítottuk a fogyasztókat, hogy ha állításaink a bíróság által, amelynek helyébe törvényes rendelkezés folytán a döntő bizottság lépett, helyesnek el nem fogadtatnék és az egységárok alacsonyabban állapítottának meg, a különbözetet visszafizetjük.

A fogyasztók tehát annak idején nyugodtan, minden veszély nélkül fizethették volna az egységárat, amint hogy tekintélyes részük fizette is.

4. Ami azon, a közönség izgatására alkalmas állítást illeti, hogy vállalatunk a békében óriási haszonnal dolgozott, erre nézve utalunk az összes, illetékestörvényszéknek évenként bemutatott mérlegeinkre, amelyek szerint mint nyilvános számadásra kötelezett részvénytársaság részvényeseinknek csak három évben tudtunk 4 százalék osztalékot, néhány évben 2 százalékot, több évben át pedig egyáltalában nem tudtunk osztalékot fizetni, tehát busás jövedel-

meiről szó sem lehet. Csak egy angol vállalat elégedhetett meg ilyen jövedelemmel!!

5. A megállapított egységárok nagyságára nézve hivatkozunk a döntő bizottság elnöknek ama nyilatkozatára, hogy az egész országban a szegedi villanyegységárok a legalacsonyabbak Budapestet kivéve, amely szénellátás tekintetében, úgy ár mint minőségileg, kivételes elbánnásban részesül. Ugyanis, hogy csak egy-két várost említsünk, míg Kecskeméten 2 korona, Ceglédén K 3 50, Hódmezővásárhelyen K 1.80 egy hektowattóra áram egységára, addig nálunk még a vendéglői, üzleti stb. fogyasztásnak ára is csak K 1.50, a magánlakási fogyasztás pedig K 1.10. A motorfogyasztás pedig még alacsonyabban van megállapítva.

Ami a gázárakat illeti, itt tekintettel kell lenni, hogy mi gázt szén hiánya folytán csakis fából termelünk, amely körülmény folytán ezen egységárat más gázgyáraknak egységáraival, amelyek szénből termelnek gázt, összehasonlítani nem lehet.

6. Azon panasz alaptalanságát, hogy gondatlanság terhel bennünket a légszusz és villany szolgáltatása körül, mert nem gondoskodtunk tartalékról, mindenki megállapíthatja, aki ismeri az országos szénelosztás rendszerét.

Az összes, az üzem főtartásához szükséges szénkelet termelő szénbányák fölött az országos szénkormánybiztos rendelkezik. A szükséglet oda jelentendő be, ő utalványozza ki az egyes üzemeknek a szén, ő tartja nyilván azt a részünkről adandó havi bejelentések alapján.

Különböben is, mivel kereskedelmi vállalat vagyunk, a mi és a fogyasztó közönségünk érdeke egy és ugyanaz, mert mi áramot és gázt eladni, ők pedig áramot és gázt kapni akarnak.

7. Ami a fölemelt egységárok okozta vissztérítési összegeknek nagyságát illeti, úgy a következő száraz tényeken alapuló számokat közöljük:

Ha valaki csak légszusz-ot fogyaszt, úgy föltételezhető, hogy átlagos havi fogyasztása 80 köbméter (nyáron kevesebb, télen több), akkor fizet a visszamenőleg fölemelt, illetőleg visszafizetendő egységárdifferencia folytán összesen kb. 110 korona 40 fillért, azaz 12 hónapon át havi K 9 20 fillért

Ha valaki csak villamos áramot fogyaszt úgy föltételezhető, hogy átlagos havi fogyasztása 100 hektowattóra, fizet a visszamenőleg fölemelt egységárdifferencia folytán összesen körülbelül 262.— koronát, azaz 12 hónapon át 21.83 koronát.

Végül ha valaki egyaránt gázt és villanyt fogyaszt és pedig föltételezve, hogy gázfogyasztása átlag havonként 80 köbméter, áramfogyasztása pedig átlag havonként 100 hektowattóra, akkor fizet a visszamenőleg fölemelt egységárdifferencia folytán összesen körülbelül 372.40 fillért, azaz 12 hónapon át 31.03 koronát.

Bár szerény háztartásoknál ezen összegek is számottevők, de még sem olyan lehetetlen nagyságúak, mint amilyeneknek azt sokan, az úgy teljes tájékozatlansága folytán, híresztelték és hangoztatták.

Szegedi Légszuszgyár és Villamtelep.

Nyom. Burkus András könyvnyomdájában Szeged, Madách-utca és Vidra-utca sarok.

Télikabátok.

férfi öltönyök tisztítása a leggyorsabban készül és kívánatra gondosan is kijavíttatik. Kisebb javítás díjtalan.

Lucza József

kelmefestő és vegytisztító ipartelepén
Kazinczy-utca 14. szám. :: Telefon szám 10—75.
Fióközletek: Mikszáth Kálmán-utca 9. (Valéri-tér sarok) és Gizella-tér 3. — Fióközlet vidéken: Kiskunfélegyháza, Kossuth-utca 15.
Gyors munka! Meglepő olcsó árak!

REKLÁM ARAK!!!

BARBUL JÁNOS divatruháza. Feketesas-utca 16. Gambrinus mellett.

Szővetek, schliffonok, zepfirek, flanelok, harisnya neműek, összes rövidárak, szabó kellékek, stb. nagy választékban.

Zsineg, zsák, ponyva és gazdasági kötélárak

a legjutányosabban **Hesser Lajosnál**, Feketesas-u. 24. Kohn-beszerezhetők palota. Telefon 13—57.

Legdivatosabb női- és gyermekkabátok megérkeztek. Olcsóbb, mint bárhol.

Müller Sámuel „Fehér Liliom“

Klauzál-tér, Kossuth-szoborral szemben.

Elsőrendű kárpitos-üzlet, elvállal mindennemű kárpitos munkát a legizlésebb kivitelben. A legkomplikáltabb kézimunkák **Mülhoffer Albert**, Bástya-montirozását jutányos áron készítem, utca 9.

HAVAS GYULA gépészmérnök

mechanikai, gépjavitó és autogénhegesztő üzeme
SZEGED, Szent Mihály-utca és Fodor-utca sarok.

Vidéki kereskedők legjobb — bevásárlási helye —

ALPÁR és ALPÁR

norinbergi és diszműáru nagykereskedés. — Budapest, VII., Károly-körút I. Sürgönyolm: ALPÁROK, Budapest. — Állandó raktár: gallérszorító, email brass és fátalosat, fésű-áru, tűáru, dohányzóolkek, valamint cigarettahüvely, papír stb.

Gábor Endre fotográfus műterme

SZEGED, Kelemen-utca 7. sz. alatt.

Teveször kabátok, férfi és női ruhaszővetek

nagy választékban érkeztek **K E T T I N G** divatruha üzletébe, Kigó-utca 2. sz.

Rövidárak, cérnák, harisnyák, szabókellékek, téli keszes-lábas gyermeköltönyök és szvettetek legolcsóbb bevásárlási forrása **viszonteladók részére is**

STEIN és VADÁSZ rövidárúháza, Tisza Lajos-körút 84.

MUNKÁSOK ÁLTALÁNOS FOGYASZTÁSI SZÖVETKEZETE

TELFON SZÁM 1—20.

FEKETESAS-UTCA 19. SZÁM.

TELFON SZÁM 1—20.

Kapható:

Lenese apró 1 kgr. 30 K, lenese nagy 1 kgr. 44 K, borsó 1 kgr. 36 K, nyers kávé 1 kgr. 150 K, pörkölt kávé 1 kgr. 180 K, köleskása 1 kgr. 20 K, szappan 1 kgr. 96 K, rizs fényezett 1 kgr. 74 K. MYTHOS mosószer kapható!

Téli burgonyára előjegyzéseket elfogadunk.

Kzenkívül: tea, rum, cogenag, likör, gyertya, gyufa, szardínia, ostsee hering és oroszhal, legfinomabb passzírozott szilvaiz, különféle lekvárok, teasütemények, és kekszek, Rles-Abadie szivarkahüvelyek, Diana sóshorszesz, savanyúvizek és mindenféle más háztartási cikkeknek a legolcsóbb bevásárlási forrása.

* E rovatban közöltekért felelősséget nem vállal a szerk.